

מגילה ד-ב

עניין: מגילה בשבת לא קרינו

תורה לשמה (לבעל הבן איש חי) סי' תלו

ספק של לא תעשה דילמא יעבור. ועוד רצינו לידע, מאחר דעל ידי מצות עשה של תקיעת השופר נעשה הנסירה ונתקן הפנימיות, אם כן כשחל ראש השנה בשבת כמה נתקן ונעשה כל דברים הנעשים על ידי תקיעת שופר למעלה⁴. וכן בענין נטילת לולב שהוא המשכת החסדים⁵ דבר יום ביומו, במה יהיה המשכת החסדים אותו היום. יורינו המורה לצדקה ושכרו כפול מן השמים.

תשובה

הטעם דשמא יעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים, לא אמרו רבותינו ז"ל אלא בשביל לעשות טעם פשטי ונגלה לגזרתם לפני המון ישראל, כדי שתתקבל גזרתם אצל כל אדם ולא תהיה גזרה שאין בה טעם, אך אין זה עיקר הטעם שלהם, אלא העיקר הוא מפני שהם ידעו ברוח קדשם שהתיקון הנעשה על ידי מצות אלו ביום זה, הנה כאשר חל יום זה בשבת, הנה הוא נעשה מאיליו מכח קדושת השבת ואין צריך לעשותו על ידינו⁵, לכן בעבור כבוד השבת תקנו שלא לתקוע יום זה ולא יטלו לולב, להורות שהתיקון של המצות האלה הוא נעשה מאיליו על ידי קדושת השבת. אך זה הטעם הוא סוד ונסתר ולא יספיק להמון ישראל, ולכן הוכרחו לעשות טעם אחר לגזרתם, והוא שמא יעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים, ומאחר שהם מוכרחים לגלות זה הטעם, על כן במקדש דלא שייך זה הטעם דשמא יעביר ארבע אמות תוקעין. וכן במקום שיש סנהדרין של כ"ג שהם

בני יששכר מאמרי השבתות ט, א

והיינו טעמא דמגילה [ר"ה כט:], והנה בודאי כל משכיל יבין שהגם שגזרו חז"ל לבטל מצות אלו ביום השבת בכדי שלא יבואו לידי חילול, עכ"ז השכל מחייב שבודאי לא היו גוזרים לבטל מצות עשה הבא מזמן לזמן אם לא שידעו אשר כח וסגולת השבת תעמוד במקומה, דאי לא תימא הכי קשה קושית הראשונים [ר"ן ר"ה פ"ד] למה לא גזרו בקריאת התורה ולמה לא גזרו על מצות מילה בשבת, על כרחך צריכין למימר שהם ידעו שהתיקון שנעשה על ידי ג' המצות הנ"ל הנה יושלם [ישנם] בקדושת השבת, ונ"ל דהנה מכנים

הנכתב ולא נקרא, הנה ענין המגילה פעולת שם אדני דינא דמלכותא, אסתר מלכה בגימטריא צ"ה לבטל קליפת המ"ן, כי יד על כ"ס י"ה (צ"ה) מלחמה לד' בעמלק [שמות יז טז], הנה שבת קדושת היום נקראת מלכה, עיצומו של יום עומד במקום קריאת המגילה, הבן הדבר.

ומעתה אומר לך דליכא מידי דלא רמיזי באורייתא, ויבא יעקב (כל בית יעקב) של"ם (ר"ת שופר לולב מגילה, בג' מצות אלו באים שלימים ומושלמים) עיר שכ"ם (ר"ת שיבת כלה מילכתא) עיר לשון התעוררות, כשמתעורר קדושת יום השבת אשר קדושת היום יכונה בג' שמות הללו, הנה עצם קדושת היום פועל תמורת הג' מצות הללו וקילורין של מלך אינו חסר כלום⁶, וכל העדה כולם קדושים ותמימים ומושלמים לפני היוצר כל הוא אלקינו, ומעתה לא קשה קושיית הראשונים למה לא דחו מילה וכן קריאת התורה, משום דלא דחו רק המצות אשר קדושת היום משלים במקומם⁷.

